

Miljöprogram för Helsingfors församlingar 2014-2017

Innehåll

1. Helsingfors kyrkliga samfällighets miljöprogram	3
2. Uppföljning av miljöprogrammet	3
3. Kommunikation	4
4. Verksamhet och ekonomi	4
5. Miljöfostran	5
6. Avfallshantering	5
7. Städning	6
8. Energi och byggande	6
9. Mat och kök	7
10. Kontor och byråer	7
11. Begravningsplatser och grönområden	7
12. Lägergårdar och kurscenter	8
13. Skogsvård	8
14. Trafik	8
15. Tidtabell för förverkligandet av miljöprogrammet	9
Bilagor	11

1. Helsingfors kyrkliga samfällighets miljöprogram

Helsingfors kyrkliga samfällighet har beviljats Kyrkans miljödiplom år 2005 och 2010. Föreliggande miljöprogram bygger på auditeringen år 2013 samt den enkät som gjorts på samfällighetens webbplats för att kartlägga viktigaste tyngdpunktsområdena i fråga om miljöarbetet under perioden 2013-2017. I programmet presenteras konkreta mål, ansvarspersoner, tidtabell och planer för hur dessa ska uppnås. Som ansvarspersoner upptas enheternas chefer, kyrkoherdarna samt samfällighetens sakkunniga. Ansvarspersonen ska säkerställa att målen uppnås inom utsatt tid. Att fortsätta på de goda rutiner som redan är i bruk ingår i målsättningen för respektive delområde.

Den kristna traditionen betonar att skapelsen är en gåva från Gud och att människorna måste respektera och slå vakt om denna. Till församlingens andliga basuppgifter hör alltså att bära ansvar för skapelsen, slå vakt om den och att älska den.

Genom att följa miljöprogrammet fäster samfällighetens församlingar och samtliga verksamhetsområden uppmärksamhet vid att den miljöansvariga teologin också omsätts i praktiken.

2. Uppföljning av miljöprogrammet

Samfällighetens miljö- och begravningsväsende har anställt en miljöexpert som tillsammans med arbetsgruppen (miljögruppen) som gemensamma kyrkorådet tillsatte för att bereda den nya ansökan om Kyrkans miljödiplom ska övervaka att miljöprogrammet förverkligas. Lokalförsamlingarna behöver stöd i sitt miljöarbete. En förutsättning för detta är att resurserna koncentreras. Då den visstidsanställda miljöexpertens arbetsförhållande upphör i maj 2015 måste uppföljningen av miljöarbetet samt stödet till lokalförsamlingarna tryggas inom hela samfälligheten. Miljögruppens mandatperiod löper ut år 2013, varefter en ny grupp eller något annat organ måste bildas för åren 2014-2017.

I verksamhetsberättelsen redogörs årligen för hur miljöprogrammet förverkligats. I verksamhetsberättelsens miljöavsnitt beskrivs de åtgärder som vidtagits och redogörs för varför vissa åtgärder eventuellt inte ännu utförts och för den nya tidtabellen. Med hjälp av kyrkans kolkalkylator följer man upp hur miljöprogrammet förverkligas.

Församlingarnas och de gemensamma arbetsformernas miljöansvariga gör tillsammans med miljöteamen varje år upp en plan för miljöarbetet och en rapport över utfallet. Utöver den tid som behövs för att delta i möten ska de miljöansvariga ha minst en dag per månad tid att förankra miljöarbetet och för att göra upp rapporter.

År 2017 Gör miljögruppen en ny miljöauditering och ett miljöprogram för följande fyraårsperiod.

Gemensamma kyrkorådet utser miljögruppen. För förverkligandet på lokalplanet svarar kyrkoherdarna och enhetscheferna tillsammans med miljöexperten och de miljöansvariga.

3. Kommunikation

På samfällighetens gemensamma externa webbsidor och Sinfo ges allmän information om miljöprogrammet och om aktuella miljöfrågor. Dessutom informerar man om miljöfrågorna i Kirkko ja kaupunki. Dessutom sammanställer och distribuerar kommunikationsenheten pressmeddelanden. Med dessa åtgärder sprider man kunskap om Kyrkans miljödiplom och miljöarbetet som görs i helsingforsförsamlingarna.

Nyanställda informeras om samfällighetens miljöprogram och –rutiner i samband med inskolningen. Då inskolningsmaterialet nästa gång uppdateras kompletteras det med ett avsnitt som berör miljöprogrammet. På så sätt säkerställer man att varje arbetstagare känner till miljöprogrammet.

År 2017 genomförs nästa enkät om personalens attityd till miljöfrågorna. Med hjälp av enkäter kan man följa upp eventuella förändringar i miljöattityderna.

För församlingarnas personal skapas en elektronisk kommunikationskanal som kan användas för att informera om s k "goda rutiner" som använts inom miljöfostran och om andra miljöåtgärder. Via denna kanal sprids också information om miljöevenemang som ordnas av församlingarna eller enheterna. Informationskanalen skapas under år 2014.

Miljöexperten ansvarar tillsammans med miljögruppen för kommunikationen.

4. Verksamhet och ekonomi

Samfälligheten placerar före år 2017 en del av sitt kapital i s k ansvarsfulla placeringsfonder. För att stöda den internationella diakonin och missionen ska anslagen hållas på minst nuvarande nivå.

Då samfällighetens upphandlingsanvisningar nästa gång uppdateras ska beaktandet av miljökonsekvenserna betonas och anvisningarna om detta preciseras. På så sätt blir det lättare framför allt för sådana arbetstagare som sällan deltar i konkurrensutsatta upphandlingsprocesser att beakta miljöfrågorna vid upphandlingen.

Upphandlingen koncentreras och upphandlingarna görs i större partier. Med detta vill man minska utsläppsmängden som uppstår i samband med transporterna.

Man fortsätter att i den årliga verksamhetsplanen och verksamhetsberättelsen ta upp miljömålen och hur dessa förverkligats. Miljömålen och hur deras förverkligande ska noteras preciseras. Miljömålen ska vara konkreta, det räcker inte att konstatera att man "ska agera i enlighet med miljöprogrammet och –diplomet" efter som detta ju redan fastställts då miljöprogrammet godkändes.

Kolkalkylatorn tas stegvis i bruk och används då man årligen utvärderar hur miljöprogrammet förverkligats. Målsättningen är att årligen minska samfällighetens koldioxidavtryck. Koldioxidutsläppen ska i varje fall kompenseras om man inte lyckas minska koldioxidavtrycket.

Ekonomichefen ansvarar för att placeringarna görs på ett etiskt sätt och för att upphandlingsanvisningarna uppdateras, enhetscheferna och kyrkoherdarna ansvarar för att miljö-

målen registreras. Fastighetsdirektören ansvarar tillsammans med miljöexperten för bruket av kolkalkylatorn.

5. Miljöfostran

Varje församling gör före 2015 upp en egen plan för miljöfostran. Planen ska implementeras av samtliga enheter inom församlingen.

Antalet gudstjänster med miljötema ökas så att det i varje församling under fyraårsperioden hålls minst två gudstjänster med miljötema. Dessutom firas årligen skapelsens söndag. Genom gudstjänsterna med miljötema visar vi att miljöarbetet hör till församlingens viktigaste uppgifter.

Inom ramen för församlingarnas barn- och ungdomsarbete ordnas årligen evenemang med miljötema. Antalet "gröna" skriftskolor ökas.

Före 2015 ska miljöaspekterna införas i de anvisningar angående olika förrättningar som ges församlingsmedlemmarna. I anvisningarna förklaras hur man kan beakta miljön vid dop och jordfästning och då man besöker begravningsplatsen.

Samfälligheten ordnar miljödagar år 2015 och 2017.

År 2014 fredar samfälligheten en plats som lämpar sig för stillhet i naturen.

För personalen ordnas årligen fortbildning och information om miljörelaterade frågor.

I församlingarna ska alla arbetsområden och all verksamhet upprätthålla miljötänkandet och sporra till miljövänliga levnadsvanor. Också miljöfostran på webben är en del av församlingarnas fostrande arbete.

Kyrkoherdarna ansvarar för uppgörandet av en plan för miljöfostran, för att det hålls gudstjänster med miljömotiv och för att det ordnas miljöevenemang och –dagar. Fastighetsdirektören ansvarar för att det finns en plats reserverad för stillhet, miljöexperten, miljögruppen och utbildningsplaneraren ansvarar för miljöfortbildningen. Miljöexperten och miljögruppen ansvarar för att det utarbetas miljödirektiv angående förrättningarna medan kyrkoherdarna ansvarar för miljöfostran på webben.

6. Avfallshantering

Sorteringsanvisningarna görs tillgängliga för hela personalen på Sinfo år 2014 då HRM:s nya sorteringsanvisningar för huvudstadsregionen färdigställts.

Med hjälp av kolkalkylatorn följer man aktivt med avfallets sammansättning. Målsättningen är att årligen minska koldioxidavtrycket som avfallet orsakar årligen.

Utöver ökad återvinning ska andelen engångskärl minskas. Man avstår från att använda engångskärl annat än i undantagsfall.

Kommunikationsdirektören och miljögruppen ansvarar tillsammans för distributionen av sorteringsanvisningarna. Miljöexperten ansvarar för uppföljningen av kolkalkylatorn. Städning.

7. Städning

Före år 2017 kompletteras och utvidgas städningens miljöutredning.

För städpersonalen ordnas årlig fortbildning och i samband med detta tas också miljöfrågorna upp.

Städmaterialen, -utrustningen och –metoderna som används ska vara miljövänliga. Då detta är möjligt ska miljömärkta alternativ alltid väljas.

Städplaneraren ansvarar för städningens miljöutredning och fortbildning och ger rekommendationer om miljövänliga städmaterial, -teknik och –utrustning.

8. Energi och byggande

De företag som lämnar anbud på samfällighetens nybyggen och renoveringsobjekt ska alltid också presentera en miljöutredning och en plan för avfallshanteringen. Energi- och vattenkonsumtionen samt det avfall som uppstår följs upp på byggarbetsplatsen.

Då anbud inbegärs av årskontraktsbolagen krävs också en redogörelse för deras miljösystem.

Energi- och vattenförbrukningen i samfällighetens fastigheter följs upp med kolkalkylatorn. Målsättningen är att årligen sänka det koldioxidavtryck som energi- och vattenkonsumtionen förorsakar.

Under perioden 2014-2017 görs regelbundna energikartläggningar och utredningar av byggnadernas skick.

Samfälligheten fortsätter att årligen delta i evenemanget Earth Hour.

Miljömärket beaktas då samfälligheten nästa gång konkurrensutsätter elleveranserna. Man utreder om det är möjligt att delvis köpa energin som producerats med hjälp av vind- eller solkraft eller med någon annan ny, ren teknologi.

Fastighetsdirektören ansvarar för att miljöaspekterna och energikartläggningarna beaktas då man begär anbud. För uppföljningen av energi- och vattenkonsumtionen ansvarar fastighetsdirektören och på fastighetsnivå kyrkvaktmästarna. Kyrkoherdarna ansvarar för deltagandet i olika miljöevenemang och fastighetsdirektören för att elleveranserna konkurrensutsätts.

9. Mat och kök

Förbrukningen av eko- och närproducerade livsmedel, "rättvis handel" -produkter samt vegetarisk mat ökas och följs upp med kolkalkylatorn. Målsättningen är att årligen minska det koldioxidavtryck som livsmedlen förorsakar.

Församlingarna värnar om rättvis handel och så många som möjligt ansöker om att bli registrerade som "rättvis handel- församlingar". Målsättningen är att Helsingfors kyrkliga samfällighet före 2017 ska kunna kalla sig "rättvis handel- samfällighet". Man utreder upphandlingsalternativen för att sporra församlingarna till att ansöka om att få rättvis handel - församlingsstatus.

Kyrkoherdarna och serviceförmannen ansvarar för upphandlingen av miljövänliga livsmedel. Församlingsråden och kyrkoherdarna ansvarar för ansökningarna om att bli "rättvis handel-församling". Miljöexperten utreder möjligheterna att upphandla rättvisemärkta produkter.

10. Kontor och byråer

Bruket av miljömärkta produkter och apparater ökas samtidigt som man undviker onödiga anskaffningar. Likaså ges anvisningar för hur papperskonsumtionen kan reduceras. Uppföljningen sker med kolkalkylatorn (i anskaffningsmodulen). Målsättningen är en årlig minskning.

Särskild uppmärksamhet fästs vid trivsamma lokaler och inneluftens kvalitet.

Ekonomichefen, kyrkoherdarna och enhetscheferna ansvarar för upphandlingen av kontorsmaterial och miljöexperten ger anvisningar om hur papperskonsumtionen kunde reduceras.

11. Begravningsplatser och grönområden

Begravningsplatsernas miljöutredningar uppdateras år 2017.

Då gravarnas skötselnivå fastställs används miljöaspekterna som ett kriterium.

F o m 2016 används mer perenner och perennerna rekommenderas som första alternativ för gravar med skötselavtal för 5 eller 10 år.

Bekämpningsmedel används endast i undantagsfall.

På minst en begravningsplats kartläggs artrikedomen före år 2017. Målsättningen är att arterna ska vara kartlagda på samtliga begravningsplatser före 2025. I den mån resurserna räcker till kan artkartläggningen utvidgas också till grönområden och lägergårdarna.

Chefen för begravningsväsendet ansvarar för begravningsplatsernas miljöutredningar och för artkartläggningarna. Överträdgårdsmästarna ansvarar för att bruket av perenner ökar och att användningen av bekämpningsmedel minskar.

12. Lägergårdar och kurscenter

Lägergårdarnas och sommarhemmens miljökartläggningar, -program och –anvisningar uppdateras år 2017.

Antalet fågelholkar ökas och lägergårdarnas naturstigar istandsätts.

Naturobjekten skyddas t ex med hjälp av WWF:s hemskogsprogram.

Serviceförmannen ansvarar för utredningarna om lägergårdarna, deras program och anvisningar samt för fågelholkarna och naturstigarna. Miljömästaren bereder fredandet av naturobjekten.

13. Skogsvård

Skogsvårdsplanen för skogsområdet i Sjundeå förnyas då den löper ut år 2014 och planen för skogsområdet i Vichtis förnyas 2013. Då planerna förnyas ges invånarna i närområdet och församlingsmedlemmarna möjlighet att delta i planeringen enligt principerna för engagerande skogsvård. I skogsvårdsplanen utreds möjligheterna för flerskiktat skogsbruk.

Samfälligheten grundar en WWF hemskog år 2014.

Fastighetsdirektören ansvarar för skogsplanerna och för att skyddsområdena upprättas.

14. Trafik

Trafikutredningen uppdateras år 2017.

Vi stöder lätt trafik, samåkning och kollektivtrafik bl a genom att ställa cyklar och säkra cykelställ till personalens förfogande, genom att betala reseersättningar bara om man då detta varit möjligt samåkt eller genom att erbjuda resebiljetter som tjänsteförmån. Uppföljningen sker med kalkylatorn och målsättningen är att årligen minska trafikens koldioxidavtryck.

Båt- och flygresor ska övervägas noga från fall till fall. Med tanke på koldioxidavtrycket är seminarier och möten som ordnas på fastlandet i Helsingfors eller närområdet att föredra framom båtseminarier.

För begravningsplatsernas personal arrangeras kurser i ekonomisk körstil.

Miljöexperten och miljögruppen ansvarar tillsammans för uppdateringen av trafikutredningen. Ekonomichefen, kyrkoherdarna och enhetscheferna ansvarar för att stöda miljövänliga resealternativ framom båt- och flygtrafik. Chefen för begravningsväsendet ansvarar för kurserna i ekonomisk körstil.

15. Tidtabell för förverkligandet av miljöprogrammet

Åtgärd	2014	2015	2016	2017
Miljöarbetsgrupp	x	x	x	x
Miljöprogrammet förankras, rapportering	x	x	x	x
Miljöinspektion och –program för åren 2018-2021				x
Information om miljöarbetet på Sinfo, externa webbplatser och K&K	x	x	x	x
Ett kapitel om miljön införs i personalens inskolningspärm	x/	x/	x/	x
Enkät om miljöattityderna				x
Elektronisk kommunikationskanal för miljöfostran och miljöevenemang	x			
Ansvarsfull placeringsverksamhet				x
Miljöfrågorna beaktas i upphandlingsanvisningarna	x/	x/	x/	x
Upphandlingen koncentreras	x	x	x	x
Miljömålen och deras förverkligande dokumenteras	x	x	x	x
Kolkalkylatorn och utsläppskompensation	x	x	x	x
Planer för miljöfostran	x/	x		
Gudstjänster med miljömotiv	x	x	x	x
Evenemang med miljötema för barn och ungdom	x	x	x	x
Grön skriftskola	x	x	x	x
Miljöanvisningar	x/	x		

Åtgärd	2014	2015	2016	2017
Miljödagar		x		x
Plats reserverad för stillhet	x			
Miljöutbildning	x	x	x	x
Sorteringsanvisningar i Sinfo	x			
Avfallsmängd och återvinning	x	x	x	x
Engångsprodukter	x	x	x	x
Miljöutredning gällande städfunktionen				x
Städmaterial, -teknik och –utrustning	x	x	x	x
Miljöutredningar som krav vid begäran om anbud	x	x	x	x
Energikartläggning eller kartläggning av skick	x	x	x	x
Earth Hour	x	x	x	x
Konkurrensutsatt el	x			
Ekologisk, närproducerad och "rättvis handel" mat	x	x	x	x
Rättvis handel samfällighet				x
Miljömärkta produkter	x	x	x	x
Minskning av papperskonsumtionen	x	x	x	x
Inneluft	x	x	x	x
Begravningsplatsernas miljöutredningar				x
Nivån på gravskötseln	x/	x/	x/	x
Perenner	x/	x/	x	
Länergårdarnas miljöutredningar, -program och -anvisningar				x

Åtgärd	2014	2015	2016	2017
Fågelholkar och naturstigar	x/	x/	x/	x
Skydd av naturobjekt	x/	x/	x/	x
Skogsplan	x			
Engagerande skogsvård	x			
Hemskog	x			
Trafikutredning				x
Lätt trafik, samåkning och kollektivtrafik utnyttjas	x/	x/	x/	x
Båt- och flygtrafik undviks	x	x	x	x
Kurser i ekonomisk körstil		x		

Bilagor

A Miljöstrategier